

Policy för kommunal säljverksamhet

Fastställt av kommunfullmäktige 2018-06-18, § 125

Bakgrund och regelverk

En kommun och dess bolag får bedriva säljverksamhet.

Viss verksamhet är reglerad genom speciallagstiftning, rättspraxis och andra rättskällor. Exempel på sådan verksamhet är energiförsörjning (elnät, elhandel, elproduktion, fjärrvärme och gas), allmännyttiga bostadsbolag, fastighetsförvaltning, medelsförvaltning, köp och försäljning av fast egendom, hyra och arrende, där kommunala bolag har rätt att bedriva verksamheterna på affärsmässiga grunder och i konkurrens med övriga marknadsaktörer. Den rätten ska även ses som en skyldighet att hålla marknadsmässiga priser, för att inte skada konkurrensen på respektive marknad.

Kommunen och dess bolag får inte bedriva säljverksamhet som hämmar eller snedvrider konkurrensen, men sådan verksamhet får dock inte förbjudas om den är kompetensenlig. Kommunen och dess bolag får inte heller i sin säljverksamhet agera på ett sådant sätt att konkurrensen på någon marknad begränsas om inte förfarandet är försvarbart ur allmän synpunkt. Reglerna om detta finns i 3 kap 27 § Konkurrenslagen (2008:579)

Principer

Den grundläggande uppgiften för Västerviks kommunkoncern är att:

- Utveckla och upprätthålla ett väl fungerande lokalsamhälle
- Tillhandahålla allmännyttiga tjänster på obligatoriska och frivilliga områden
- Ha ett effektivt resursutnyttjande

Åtaganden

Västerviks kommun och dess bolag åtar sig att:

- Föra årlig dialog kring konkurrensfrågor med representanter för det lokala näringslivet.
- Inventera all befintlig säljverksamhet och kontrollera att den såvitt kan bedömas är kommunalt kompetensenlig, samt att verksamheterna eller ageranden inte strider mot den konkurrensrättsliga lagstiftningen.
- Särskilt kontrollera att ny eller utökad verksamhet inte strider mot den konkurrensrättsliga lagstiftningen.

Ansvar och uppföljning

Förvaltnings- och bolagscheferna ansvarar för att denna policy följs.

Riktlinjer för kommunal säljverksamhet

1. Inledning

Dessa riktlinjer innehåller information och anvisningar för hur Västerviks kommun och de kommunala bolagen ska agera i frågor som rör kommunal säljverksamhet.

2. Ansvar

Respektive förvaltnings- och bolagschef ansvarar för att policyn för kommunal säljverksamhet följs.

3. Lagar och regler

Om en säljverksamhet är förenlig med lag framgår av kommunallagen, (2017:725), lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter samt övriga specialförfattningar, bestämmelser och rättspraxis.

3.1 Kommunallagen

Kapitel 2 i Kommunallagen (2017:725), inleds med följande:

”§1 Kommuner och landsting får själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar.”

Om näringsverksamhet gäller särskilt:

”§ 7 Kommuner och landsting får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna i kommunen eller landstinget.”

3.2 Befogenhetslagen

Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ger kommuner rätt att bedriva vissa typer av näringsverksamhet som t.ex. sysselsättning för personer med funktionshinder och drift av turismanläggningar.

3.3 Speciallagstiftning och rättspraxis

Energiförsörjning (elnät, elhandel, elproduktion, fjärrvärme och gas), allmännyttiga bostadsbolag, fastighetsförvaltning, medelsförvaltning, köp och försäljning av fast egendom, hyra och arrende, är reglerad genom speciallagstiftning och rättspraxis, som ger kommunala bolag rätt att bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder och i konkurrens med övriga marknadsaktörer. Den rätten ska även ses som en skyldighet att hålla marknadsmässiga priser, för att inte skada konkurrensen på respektive marknad.

4. Dialogmöte kring konkurrensfrågor

Kommunen och dess bolag ska minst en gång per år kalla företrädare för det lokala näringslivet till ett dialogmöte om konkurrensfrågor. Näringslivansvarig på

ledningskontoret har ansvar för att former och forum för dialogen fastställs i samråd med representanter för det lokala näringslivet med en god spridning inom olika branscher. Minnesanteckningar från mötet ska delges kommunstyrelsen.

5. Kommunens och bolagens åtagande

Det åligger respektive förvaltning och kommunalt bolag att komplettera verksamhetens egna instruktioner och processer, så att policy och riktlinjer för kommunal säljverksamhet följs.

Kommunen och bolagen ska inventera all befintlig säljverksamhet och kontrollera att den såvitt kan bedömas är kommunalt kompetenslig samt att verksamheterna eller ageranden inte strider mot den konkurrensrättsliga lagstiftningen.

Kommunen och bolagen ska särskilt kontrollera vid start av ny verksamhet eller vid utökning av befintliga verksamheter att de inte strider mot den konkurrensrättsliga lagstiftningen.

Resultatet av inventeringarna ska redovisas vid det årliga dialogmötet kring konkurrensfrågor med det lokala näringslivet.

5.1 Kompetens

Inköpscentralen som ansvarar för kommunens upphandlingar, ansvarar tillsammans med näringslivsanvarig på ledningskontoret för att kommunen har den kompetens som krävs i konkurrensfrågor.

De kommunala bolagen ansvarar själva för att följa speciallagstiftning samt rättspraxis inom sina respektive kompetensområden.

6. Checklista för kommunal säljverksamhet

En checklista som underlättar kontrollen finns i bilaga 1.

Bilaga 1 Checklista för kommunal säljverksamhet

1. Offentlig aktör

Är det fråga om kommunen eller en juridisk person (de kommunala bolagen) som kommunen har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande över?

Om JA → gå vidare

Om NEJ → aktören omfattas inte av konkurrenslagen kap 3 § 27

2. Säljverksamhet

Är det fråga om kommunal säljverksamhet, d.v.s. erbjuder kommunen eller bolagen varor eller tjänster på den öppna marknaden?

Om JA → gå vidare

Om NEJ → verksamheten eller förfarandet omfattas inte av konkurrenslagen kap 3 § 27

3. Konkurrensbegränsning

Snedvids eller hämmas konkurrensen?

Här är utgångspunkten de långsiktiga verkningarna på förutsättningarna för en effektiv konkurrens.

Exempel på sådana konkurrensbegränsningar:

- Underprissättning
- Vägran att ge tillträde till nödvändig nyttighet, t.ex. viss infrastruktur, på skäliga villkor.
- Kommunen eller bolagen drar oberättigade fördelar i sin säljverksamhet.
- Privata företags tillväxt och utveckling hämmas i övrigt av den kommunala säljverksamheten.

Om JA → gå vidare

Om NEJ → säljverksamheten eller förfarandet omfattas inte av konkurrenslagen kap 3 § 27.

4. Är det en säljverksamhet eller ett förfarande i en säljverksamhet?

Är det en säljverksamhet d.v.s. vad man gör - gå till 4.1.

Är det ett förfarande i en säljverksamhet d.v.s. hur man gör det - gå till 4.2.

4.1. Säljverksamheter i kommuner och kommunala bolag

Är säljverksamheten kompetensenlig?

Med kompetensenlig menas att verksamheten är tillåten enligt kommunallagen eller befogenhetslagen eller någon av de speciallagstiftningar eller andra rättskällor som ger

kommunala bolag rätt och skyldighet att bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder och i konkurrens med övriga marknadsaktörer?

Om JA → verksamheten omfattas inte av Konkurrenslagens kap 3 § 27.

Om NEJ → gå vidare till 5

4.2. Förfaranden i kommunens och de kommunala bolagens säljverksamheter

Är förfarandet försvarbart från allmän synpunkt?

Fundera över om motivet för förfarandet är så angeläget att agerandet kan accepteras? Är motivet internt (exempelvis behålla personal) är agerandet inte försvarbart. Är motivet externt (ett viktigt allmänt intresse) kan agerandet vara försvarbart. Fundera också på om det finns mindre konkurrensbegränsande möjligheter att tillgodose det skyddsvärda intresset.

Om JA → förfarandet omfattas inte av Konkurrenslagens kap 3 § 27.

Om NEJ → gå vidare till 5

5. Resultat

Om svaren på ovanstående frågor pekar mot att förfarandet eller säljverksamheten omfattas av reglerna i konkurrenslagen, bör kommunen eller de kommunala bolagen avsluta eller ändra säljverksamheten.

Råder oklarheter kontakta gärna kommunens näringslivsansvarig, Inköpscentralen eller det berörda bolaget.